

Miljödepartementet

Yttrande över promemorian "Ett förbättrat genomförande av MKB-direktivet"

Miljödepartementets d.nr. M2021/00596

Yttrande

Nacka kommun lämnar följande yttrande med anledning av remissen av Miljödepartementets promemoria *Ett förbättrat genomförande av MKB-direktivet*:

Övergripande synpunkter

Det är nödvändigt för Sverige att anpassa sig efter MKB-direktivet, för att undvika att drabbas av sanktionsavgifter från EU-domstolen. Nacka kommun anser dock att det är negativt att förslaget minskar det kommunala självstyret, till exempel genom att ställa krav på vissa tillsynsmoment och minska möjligheten till lokala bedömningar i anmälningsärenden. Som ändringarna är beskrivna så riskerar de även att komplicera masshanteringen i storstadsområden, så att fokus flyttas från vilken risk som hanteringen innebär till frågan om de klassas som avfall. Slutligen bedömer kommunen att de föreslagna förändringarna är så omfattande att det måste finnas tydlig vägledning, både för tillsynsmyndigheter och för verksamheter, redan innan ändringarna genomförs.

Betydande miljöpåverkan

De föreslagna ändringarna innebär att några tillståndspliktiga verksamheter, som idag alltid antas ha betydande miljöpåverkan, istället ska få en prövning för att avgöra om de innebär betydande miljöpåverkan. Om de inte bedöms ha betydande miljöpåverkan så blir ansökningsförfarandet lättare. Ändringen berör främst Länsstyrelsen och Mark- och miljödomstolen, som handlägger tillståndsansökningar, men Nacka kommun välkomnar en flexiblare bedömning som gör att verksamheten bedöms på en nivå som är relevant utifrån vilken risk de innebär.

De föreslagna ändringarna innebär även att ett flertal anmälningspliktiga verksamheter behöver en bedömning av om de medför betydande miljöpåverkan i samband med att de anmäls, och därför behöver söka tillstånd istället. Bedömningen innebär att ett nytt beslut behövs i handläggningen av anmälan.

Nacka kommun anser att det är positivt att regelverket är ett stöd i kommunens bedömning av betydande miljöpåverkan, men att förslaget begränsar kommunens möjlighet att anpassa handläggningen efter den platsspecifika bedömningen. Kommunen delar inte utredningens bedömning att bedömningen innebär en mindre förlängning av handläggningstiden och att arbetet kan göras som en del av den vanliga handläggningen i ett anmälningsärende. I praktiken behöver bedömningen av betydande miljöpåverkan göras i handläggningens början, för att avgöra om ärendet ska hanteras av kommunen eller om tillstånd behövs. I enkla fall innebär det en mindre förlängning av handläggningstiden, men i komplicerade fall kan förlängningen bli betydande. Ändringen innebär dessutom att berörda verksamheter behöver ta fram mer material för sin anmälan, vilket gör att kostnaderna och arbetstiden ökar mycket för verksamheten även när själva handläggningstiden inte ökar markant.

Information om beslut om betydande miljöpåverkan

Ändringarna innebär att beslut om betydande miljöpåverkan måste göras tillgängligt för allmänheten. Nacka kommun är positiv till att bedömningarna redovisas öppet och bedömer att själva tillgängliggörandet kan hanteras med ganska små justeringar av handläggningsrutinerna. Däremot är det troligt att det nya arbetssättet kommer att innebära att fler beslut överklagas. Nacka kommun är skeptisk till konsekvensutredningens slutsats att fler överklaganden påverkar överprövande instanser marginellt. Idag är överprövande instanser så belastade att ett beslut från Länsstyrelsen ofta tar över ett år och att man sällan har slutligt avgörande inom två år om det går längre än till Länsstyrelsen. Om mängden överprövningar stiger så kommer det att behövas mer resurser till överprövande instanser, för att inte det ska gå ut över rättssäkerheten i både nya och gamla ärendetyper.

Reglering om när verksamheter får starta

Idag får en anmäld verksamhet påbörjas tidigast sex veckor efter anmälan, om inte myndigheten meddelar annat. Enligt förslaget ska den generella regeln ändras till att verksamheten får påbörjas tidigast sex veckor efter anmälan, om inte regeringens föreskrifter säger annat eller tillsynsmyndigheten meddelar annat. I de fall betydande miljöpåverkan ska bedömas, samt i anmälningar som rör avfallshantering, så får verksamheten inte inledas innan myndigheten meddelat villkor om försiktighetsåtgärder. Det föreslås därför även ett krav på att myndigheten som handlägger anmälan måste besluta om betydande miljöpåverkan inom sex veckor, med möjlighet till förlängning om anmälan avser en komplex åtgärd.

Nacka kommun konstaterar att förslaget liknar dagens regelverk, men med specifika restriktioner för olika verksamhetstyper. Det innebär att det finns ett stort behov av att ta fram tydliga vägledningar både för verksamheter och för tillsynsmyndigheter, för att anmälningar ska hanteras rätt. Kommunen anser även att förslaget begränsar möjligheten att anpassa handläggningen efter lokala förhållanden.

Ny klassning för verksamheter

Förslaget innebär att en del verksamheter som tidigare inte behövt anmälas (u-verksamheter) blir anmälningspliktiga. Detta berör täkter för husbehov, anläggningar för förbränning av rent träavfall, återvinning av avfall för anläggningsändamål (utfyllnad) och deponering av muddermassor på land nära muddringsplatsen. För utfyllnad med avfallsklassade massor, samt för deponering av muddermassor, avgörs anmälningsplikten idag av hur förorenade materialet är. I förslaget ändras detta till att anmälan alltid krävs, och eftersom det handlar om avfall så behövs en bedömning av betydande miljöpåverkan. Undantaget är utfyllnad med ren jord eller annat naturligt förekommande material, som schaktas ur i samband med byggverksamhet och som återanvänds i närområdet utan att bearbetas om.

Eftersom det handlar om verksamheter som inte behövt anmälas tidigare, så kan inte kommunen avgöra hur många verksamheter som behöver efteranmälas. Nacka kommun bedömer dock att de föreslagna ändringarna riskerar att försvåra lokal återanvändning av schaktade massor i stadsnära områden, om utfyllnader och diffus förorening gör att massorna inte kan hanteras med undantaget. Tidigare har massor kunnat återanvändas om en platsspecifik bedömning visar att det innebär mindre än ringa risk för förorening. Med förslaget krävs anmälan och myndighetsbedömning av risken för all typ av utfyllnad med avfall, samt beslut med bedömning av betydande miljöpåverkan. Det gör att fokus riskerar att flyttas från vilken risk användningen innebär till om massorna klassas som avfall, det vill säga motsatsen till vad som avses enligt förslaget. Om förslaget genomförs så kommer det att behövas vägledning om hur regelverket ska tillämpas, där det bland annat framgår hur man ska resonera kring begreppen ”avfall”, ”icke-förorenad jord”, ”naturligt förekommande material” och ”i anslutning till den plats där schaktningen utfördes”. Nacka kommun efterfrågar dock ett regelverk som underlättar god resurshushållning och lokal återanvändning av massor, och det görs lättare om kommunerna får tillämpa lokal bedömning av anmälningsplikten, och den generella anmälningsplikt som föreslås lever inte upp till det.

XX
Kommunstyrelsens ordförande

XX
Stadsdirektör